

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยนำเสนอผลวิจัย ดังนี้

1. คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ พบว่าส่วนใหญ่คือ เพศชาย จำนวน 135 คน (ร้อยละ 50.90) และเพศหญิง จำนวน 130 คน (ร้อยละ 49.10)

1.2 อาชีพ พบว่าส่วนใหญ่คือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 92 คน (ร้อยละ 34.70) เกษตรกรรม จำนวน 53 คน (ร้อยละ 20.00) ค้าขาย จำนวน 53 คน (ร้อยละ 20.00) รับจ้าง จำนวน 40 คน (ร้อยละ 15.10) อื่น ๆ จำนวน 27 คน (ร้อยละ 10.20) ตามลำดับ

1.3 จำนวนบุตร พบว่าส่วนใหญ่คือ มีบุตร 4 คน จำนวน 68 คน (ร้อยละ 25.70) มีบุตร 1 คน จำนวน 63 คน (ร้อยละ 23.80) ไม่มีบุตร จำนวน 44 คน (ร้อยละ 16.00) มีบุตร 3 คน จำนวน 36 คน (ร้อยละ 13.60) มีบุตร มากกว่า 4 คน จำนวน 36 คน (ร้อยละ 13.60) มีบุตร 2 คน จำนวน 18 คน (ร้อยละ 6.80)

1.4 หมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่าส่วนใหญ่คือ บ้านเหล้าจั่ว หมู่ 3 จำนวน 29 คน (ร้อยละ 10.90) บ้านสงเปลือย หมู่ 9 จำนวน 27 คน (ร้อยละ 10.20) บ้านโพธิ์ทอง หมู่ 12 จำนวน 26 คน (ร้อยละ 9.80) บ้านท่างาม หมู่ 16 จำนวน 26 คน (ร้อยละ 9.80) บ้านสงเปลือย หมู่ 1 จำนวน 24 คน (ร้อยละ 9.10) บ้านสงเปลือย หมู่ 11 จำนวน 19 คน (ร้อยละ 7.20) บ้านหนองแวง หมู่ 8 จำนวน 17 คน (ร้อยละ 6.40) บ้านสงเปลือย หมู่ 2

จำนวน 14 คน (ร้อยละ 5.30) บ้านห้วยจ้ง หมู่ 4 จำนวน 13 คน (ร้อยละ 4.90) บ้านนาใต้ หมู่ 13 จำนวน 13 คน (ร้อยละ 4.90) บ้านห้วยจ้ง หมู่ 5 จำนวน 12 คน (ร้อยละ 4.50) บ้านคางวาง หมู่ 6 จำนวน 9 คน (ร้อยละ 3.40) บ้านหนองน้อย หมู่ 7 จำนวน 9 คน (ร้อยละ 3.40) บ้านเปลือยหอม หมู่ 10 จำนวน 8 คน (ร้อยละ 3.00) บ้านนาเหนือหมู่ 14 จำนวน 8 คน (ร้อยละ 3.00) ตามลำดับ

2. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน

ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านร่างกาย ตามลำดับ

3. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านร่างกาย

ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านร่างกาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สามารถประกอบกิจวัตรประจำวัน เช่น กินข้าว อาบน้ำ แปรงฟัน ได้ พอใจกับงานในอาชีพ สามารถทำงานในอาชีพของท่านได้ รู้สึกพึงพอใจกับการนอนหลับ พอใจกับสุขภาพ รู้สึกว่ามีสุขภาพแข็งแรง ไม่ค่อยเจ็บป่วยเป็นโรคเหมือนกับผู้สูงอายุคนอื่นๆ ที่อยู่ในวัยเดียวกัน และสามารถไปทำกิจกรรมหรือทำธุระนอกบ้านได้ มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ มีความจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาล การเจ็บทางร่างกาย เช่น ปวดเมื่อย อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ปวดหัว ปวดท้อง เป็นอุปสรรคในการทำให้ไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการ จำเป็นต้องใช้ยาบางชนิดเป็นประจำ และมีความรู้สึกอ่อนเพลีย

4. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านจิตใจ

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านจิตใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีคุณภาพชีวิตระดับมาก 11 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ มีความสุข

ความสงบ และมีความหวังในชีวิต ความเชื่อในศาสนามีผลต่อการดำเนินชีวิต มีความจำคิ
มีความรู้สึกภูมิใจในตนเอง พอใจในความสามารถ มีความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าชีวิตมี
ความหมายและมีคุณค่าต่อท่าน บุตรหลาน ญาติ และคนอื่น มีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด
มีสมาธิในการทำงาน มีสิ่งยึดเหนี่ยวที่เป็นความเชื่อในสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น ศาสนา ซึ่งทำให้มีชีวิต
และจิตใจที่เข้มแข็ง มีความพอใจในชีวิต มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับจาก
ค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ มีความรู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล และรู้สึกกังวลใจ
เกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาของตนเองที่เปลี่ยนแปลงไป มีคุณภาพชีวิตระดับน้อย 1 ข้อ คือ มี
ความรู้สึกโดดเดี่ยวและถูกทอดทิ้ง

5. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสังคม

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย
อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ
พบว่า มีคุณภาพชีวิตระดับมาก 11 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สามารถเข้าร่วม
กิจกรรมในสังคมได้ รู้สึกพอใจที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว รู้สึกพอใจ
กับการผูกมิตรหรือเข้ากับเพื่อนบ้าน สามารถให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัว รู้สึก
พอใจกับสัมพันธ์ภาพระหว่างท่านกับสมาชิกในครอบครัว รู้สึกพอใจกับการให้การช่วยเหลือ
กับเพื่อนบ้าน รู้สึกพอใจที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว พอใจที่ได้รับ
การช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน สามารถเข้าร่วมประชุมกลุ่มผู้สูงอายุได้ สามารถให้ความ
ช่วยเหลือแก่เพื่อนบ้านได้มากน้อยเพียงใด ต้องพึ่งพาสมาชิกในครอบครัว มีคุณภาพชีวิต
ระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ขอรับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน และมีคุณภาพชีวิตระดับน้อย 1 ข้อ
คือ พอใจในเพศสัมพันธ์

6. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสิ่งแวดล้อม

ผลวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน
จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า
มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก 10 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ พอใจในบริการ
สาธารณะ เช่น สถานีอนามัย ที่อ่านหนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ รู้สึกว่าได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่
มั่นคงปลอดภัย สถานที่ที่อยู่อาศัยให้ความสะดวก สภาพแวดล้อมของท่านทำให้ท่านสบายใจ

คล้ายเครียด พอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย รู้สึกพอใจกับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว รู้สึกสะดวกสบายในการเดินทางไปในที่ต่างๆ สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของท่านเหมาะสมกับสุขภาพ มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการ และรู้สึกว่ามีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ มีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น พอใจกับสถานภาพทางการเงิน และ วิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องการใช้จ่าย

7. แสดงผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อาชีพ จำนวนบุตร หมู่บ้านที่อยู่อาศัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อาชีพ จำนวนบุตร และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

8. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเทศบาล ตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับความถี่จากสูงสุดไปหาต่ำสุดสามอันดับ คือ เทศบาลควรส่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขออกเยี่ยมดูแลคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตเทศบาลสงเปลือยเป็นประจำ อย่างสม่ำเสมอ ควรมีเวรยามดูแลความปลอดภัยตามหมู่บ้านต่าง ๆ และควรมีกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์ระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้สูงอายุกังประกอบอาชีพอยู่ มีความพอใจในสุขภาพสามารถพักผ่อนได้อย่างเพียงพอ ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขสงบ กับครอบครัวญาติและผู้อื่น นอกจากนี้ยังสามารถทำงานเล็กน้อย ด้วยความสามารถของตนเอง สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับชุมชนได้ มีสัมพันธ์ภาพอันดีกับเพื่อนบ้าน สามารถให้ความช่วยเหลือแก่คนในครอบครัว โดยเฉพาะการเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ครอบครัว มีการพบปะพูดคุยกับผู้สูงอายุด้วยกัน หรือการอ่านหนังสือร่วมกัน

ได้รับความสะดวกสบายด้านที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมที่ดี สอดคล้องกับ เจษฎา บุญทา (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 255 คน พบว่า อายุของผู้สูงอายุ มีอายุตั้งแต่ 60-70 ปี สูงที่สุด มีอายุเฉลี่ย 70.7 ปี มีคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี แต่ไม่สอดคล้องกับ วรรณ กุมารจันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาคใต้ตอนบน ได้ทำการศึกษาผู้สูงอายุ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท จำนวน 400 คน พบว่าคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้สูงอายุเขตภาคใต้ตอนบนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตรายด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านร่างกาย พบว่ามีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุสามารถประกอบกิจวัตรประจำวัน เช่น สามารถประกอบกิจวัตรประจำวัน เช่น กินข้าว อาบน้ำ แปรงฟัน ได้ พอใจกับงานในอาชีพ สามารถทำงานในอาชีพของท่านได้ รู้สึกพึงพอใจกับการนอนหลับ พอใจกับสุขภาพ รู้สึกว่ามีสุขภาพแข็งแรง ไม่ค่อยเจ็บป่วยเป็นโรคเหมือนกับผู้สูงอายุคนอื่นๆ ที่อยู่ในวัยเดียวกัน และสามารถไปทำกิจกรรมหรือทำธุระนอกบ้านได้ จึงทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมสุข สิงห์บุญจนท์ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกายของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดี อาจจะเนื่องมาจากที่กลุ่มตัวอย่างยังสามารถทำกิจวัตรประจำวันต่างๆ ได้ สามารถออกกำลังกาย หรือทำสิ่งที่ทำเป็นประจำได้ รวมถึงยังสามารถออกไปทำธุระข้างนอกบ้านได้ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จิรนุช สมโชค (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างในด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกายอยู่ในระดับดี

1.2 ด้านจิตใจ พบว่ามีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุมีความสุข ความสงบ และมีความหวังในชีวิต ความเชื่อในศาสนามีผลต่อการดำเนินชีวิต มีความจำดี มีความรู้สึกภูมิใจในตนเอง พอใจในความสามารถ มีความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าชีวิตมีความหมายและมีคุณค่าต่อท่าน บุตรหลาน ญาติ และคนอื่น มีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด มีสมาธิในการทำงาน มีสิ่งยึดเหนี่ยวที่เป็นความเชื่อในสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น ศาสนา ซึ่งทำให้มีชีวิตและจิตใจที่เข้มแข็ง และมีความพอใจในชีวิต จึงทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจิรนุช สมโชค (2540 : บทคัดย่อ) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับกับสภาพร่างกายที่เป็นอยู่มาก ทำให้เกิดความพอใจในสุขภาพที่เป็นอยู่ อีกทั้งยังไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ในขณะที่เจ็บป่วย คิดว่าตนเองไม่เป็นภาระของครอบครัว จึง

ไม่เกิดความรู้สึกค้อยคุณค่าในตนเอง สามารถรักษาศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในตนเอง
 ก่อให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต อีกทั้งบุตรหลานให้ความเคารพนับถือยกย่องให้ความสำคัญ
 ทำให้รู้สึกว่ามีความค่าต่อครอบครัว สามารถดำรงบทบาทอยู่ในครอบครัวอย่างมีความสุข มีสิ่ง
 ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ทำให้มีขวัญและกำลังใจดีเมื่อต้องเผชิญปัญหาต่างๆ ของชีวิต และ
 สอดคล้องกับสมสุข สิ่งปัญหา (2540 : บทคัดย่อ) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือ
 ศาสนาพุทธ ซึ่งสอนให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่ในทางสายกลาง สอนให้บุคคลรู้จักตนเอง และ
 ขอมรับการเสื่อมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามวัย ทำให้เกิดการยอมรับต่อสภาพร่างกายที่
 เป็นอยู่ ไม่รู้สึกท้อแท้ต่อปัญหาต่างๆ และลักษณะทางสังคมไทยคือการมีวัฒนธรรม ประเพณี
 อันดีงามสืบทอดกันมาในเรื่องการเคารพยกย่องผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ เชื้อพืงและยอมรับ
 คำแนะนำสั่งสอนของผู้สูงอายุ มีความกตัญญูต่อก่อนพการี และผู้มีพระคุณ สิ่งเหล่านี้ทำ
 ให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้สึกว่ามีคุณค่า

1.3 ด้านสังคม พบว่ามีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุ สามารถ
 เข้าร่วมกิจกรรมในสังคมได้ รู้สึกพอใจที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว รู้สึก
 พอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับเพื่อนบ้าน สามารถให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในครอบครัว
 รู้สึกพอใจกับสัมพันธ์ภาพระหว่างท่านกับสมาชิกในครอบครัว รู้สึกพอใจกับการให้การ
 ช่วยเหลือกับเพื่อนบ้าน รู้สึกพอใจที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว พอใจที่
 ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน สามารถเข้าร่วมประชุมกลุ่มผู้สูงอายุได้ สามารถให้ความ
 ช่วยเหลือแก่เพื่อนบ้านได้มากน้อยเพียงใด และต้องพึ่งพาสมาชิกในครอบครัว จึงทำให้
 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปราณี กาญจนวรวงศ์
 (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้สูงอายุได้รับความเอาใจใส่ในการพามาตรวจของสมาชิกใน
 ครอบครัว การดูแลของสมาชิกในครอบครัว ความพอใจในทรัพย์สิน สิ่งของเครื่องใช้ที่ได้รับ
 และการได้รับความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาจึงทำให้คุณภาพชีวิตทางสังคมอยู่ในระดับดี และ
 สอดคล้องกับฉัตรทอง อินทร์นอก (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปฏิสัมพันธ์กับ
 ผู้อื่นในสังคม นอกเหนือจากกาพบปะพูดคุยกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ผู้สูงอายุยังมีการแลกเปลี่ยน
 ความคิดเห็นซึ่งกันและกันด้วย อีกทั้งเมื่อมีงานประเพณีผู้สูงอายุมักไปร่วมงาน เนื่องจาก
 ผู้สูงอายุยังได้รับเกียรติจากสมาชิกในชุมชน ได้ให้ความเคารพนับถือ เชื่อมมั่นในภูมิปัญญาจึง
 ได้รับการยอมรับเป็นผู้นำในทางศาสนาและพิธีการต่างๆ และสอดคล้องกับจิรนุช สมโชค
 (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโรคเบาหวาน ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพชีวิต
 ของกลุ่มตัวอย่างในด้านสังคมและเศรษฐกิจอยู่ในระดับดี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี

สมาชิกครอบครัวดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังสามารถทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว พบปะสังสรรค์กับเพื่อน ทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ ทำให้รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย เห็นคุณค่าของการดำรงชีวิตก่อเกิดความผาสุกแก่ตนเอง

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่ามีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุพอใจในบริการสาธารณะ เช่น สถานีอนามัย ที่อ่านหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ รู้สึกว่าได้อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มั่นคงปลอดภัย สถานที่ที่อยู่อาศัยให้ความสะดวก สภาพแวดล้อมของท่านทำให้ท่านสบายใจ คลายเครียด พอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัย รู้สึกพอใจกับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว รู้สึกสะดวกสบายในการเดินทางไปในที่ต่างๆ สภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของท่านเหมาะสมกับสุขภาพ มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารตามที่ต้องการ และรู้สึกว่ามีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต จึงทำให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของสว้าง (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเคหะชุมชนออมเงิน ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดี คือ มีสภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมรอบบ้าน เป็นที่พอใจของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของผู้สูงอายุ กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ความเป็นส่วนตัว ความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม มีไฟฟ้า น้ำประปา ย่อมทำให้ชีวิตของผู้สูงอายุมีความสุข และสอดคล้องกับการศึกษาของกันยารัตน์ อุบลวรรณ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าเขตที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เนื่องจากผู้สูงอายุมีความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่อย่างมาก โดยผู้สูงอายุให้เหตุผลว่าสภาพแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ในปัจจุบันมีสภาพดีกว่าสมัยก่อน ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา ตลอดจนสาธารณูปโภคต่างๆ มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในชุมชนที่ตนเองอาศัยและยังคงมีสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่น และสอดคล้องกับฉัตรทอง อินทร์นอก (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดี เนื่องจากชุมชนที่อยู่อาศัยมีสาธารณูปโภคเข้าถึง มีความปลอดภัยในทรัพย์สิน ทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย

2. ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อาชีพ จำนวนบุตร และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ ต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่

ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เพศของผู้สูงอายุไม่ได้มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต ทุกคนย่อมได้รับสิทธิตามสิทธิที่พึงได้ และสวัสดิการเท่าเทียมกันไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ วรณิกา บุญระยอง (2540 : 34) และสอดคล้องกับมะรุสะดี คีสาอะ (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตตำบล ปานะปุเต๊ะ อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่าระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดีเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ พบว่ามีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ เสาวนีย์ คณะศุภ (2533 : ก) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวิเคราะห์คุณภาพชีวิตจำแนกตามเพศ พบว่าไม่มีนัยสำคัญระหว่างเพศและคุณภาพชีวิต

2.2 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอาชีพ ต่างกันมีคุณภาพชีวิต โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพเป็นหลักเหมือนก่อนอย่าง มากแค่เพียงช่วยงานบุตรหลานหรือญาติ ทำให้มีโอกาสปักผ่อน หรือทำงานตามที่ตนต้องการ อย่างอิสระ ส่วนใหญ่จะเป็นงานเกี่ยวกับคุณธรรมวัฒนธรรมเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ กาญจนกิจ (2540 : 10) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง การพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอาชีพ และจิตใจเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และสอดคล้องกับเกียรตินันดา พึ่งสมบัติ (2554 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องได้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลโรงช้าง อำเภอเมืองพิบูลย์ จังหวัดพิบูลย์ ผลการศึกษาพบว่าระดับคุณภาพชีวิตเฉลี่ยของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุในด้านร่างกาย (3.64) ด้านจิตใจ (3.79) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม (3.68) จัดอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตระดับมาก ด้านสิ่งแวดล้อม (3.32) และด้านความมั่นคงในชีวิต (2.79) จัดอยู่ในคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจเฉลี่ยต่อคุณภาพชีวิตระดับมาก (3.43) เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ไม่มี ความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อคุณภาพชีวิต ที่ระดับในสำคัญ 0.05

2.3 จำแนกตามจำนวนบุตร พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีจำนวนบุตร ต่างกันมีคุณภาพชีวิต โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะเมื่อเข้าสู่วัยชรา จากสภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพเหมือนเช่นในช่วงวัยที่ผ่านมา หรือจากข้อกำหนดของสังคมให้ต้องเกษียณอายุงาน ทำให้ผู้สูงอายุต้องเสียบทบาทในการทำงาน ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงเปลี่ยนจุดสนใจ

ไปยังครอบครัว หาบหยาใหม่ให้กับตนเองด้วยการเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือดูแล
 ลูกหลานภายในบ้านและในทางกลับกัน ลูกหลานในครอบครัวสามารถเป็นที่พึ่งพาทางด้าน
 เศรษฐกิจและกำลังใจให้แก่ผู้สูงอายุด้วย สอดคล้องกับ สุภัตถกษณ์ วัฒนาวิฑู (2542 : 25) ที่
 ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง สภาวะความพร้อมของบุคคล ทั้งในด้านร่างกาย
 จิตใจ และด้านอื่น ๆ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย รายได้ และจำนวนบุตร ที่มีความเหมาะสมและ
 เพียงพอที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับ สุธีรา นุ้ยจันทร์ (2530 :
 บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ ศึกษาเฉพาะกรณีครอบครัว
 ผู้ใช้บริการทางสังคมของผู้สูงอายุคนเฒ่าและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลสงฆ์ จำนวน
 400 คน พบว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพในทางที่ดี คือ ผู้สูงอายุและบุตรหลานในครอบครัวมี
 ส่วนร่วมในกิจกรรมประจำวันของครอบครัวทุกวัน และสอดคล้องกับ เจริญ บุญทา (2545 :
 บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
 พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กล่าวคือ
 จำนวนสมาชิกในครอบครัวยิ่งมากจะส่งผลให้ผู้สูงอายุอบอุ่นใจไม่โดดเดี่ยวมีที่ปรึกษา และ
 สอดคล้องกับการศึกษาของสุรีย์มาศ นาคผดุงรัตน์ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ครอบครัวที่มี
 จำนวน สมาชิก 5-11 คนมีความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการสนับสนุน
 ทางสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุมากกว่าครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิก 2-4 คน

2.4 จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย
 อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีหมู่บ้านที่อยู่อาศัยต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน
 ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยเป็นส่วนหนึ่งต่อ
 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ สภาพทางสังคม สภาพแวดล้อมตามหมู่บ้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์
 เกื้อกูลซึ่งกันและกันยอมทำให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับ Bennett (อ้างถึงใน สุวรรณ
 จันทสาร, 2543 : 11) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตของบุคคล
 ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บุคคลมีสิ่งจำเป็นแก่ความต้องการของชีวิต เช่น อาหาร ที่อยู่
 อาศัย เสื้อผ้า สุขภาพแข็งแรงไม่เจ็บป่วยบ่อยครั้ง และมีความมั่นคงในชีวิต มีเศรษฐกิจดี สังคม
 ดี สนใจการเมือง ส่วนที่ 2 บุคคลมีค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม การเมือง และ
 สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งแต่ละบุคคลใช้เป็นรากฐานในการตัดสินใจอันสำคัญของชีวิต มี
 ความสมดุลระหว่างความปรารถนาและความเป็นไปได้ที่จะบรรลุถึงความปรารถนา มี
 จุดมุ่งหมายในชีวิต มีความราบรื่นในครอบครัว และสอดคล้องกับ Alan (1997 : 35-55 ; อ้าง
 ถึงใน เกษียร นพรัตน์, 2539 : 68) ได้ศึกษาผลกระทบของชาติพันธุ์ เขตที่อยู่อาศัยและตัวแปร

ด้านอื่นๆ ที่มีต่อคุณภาพชีวิตกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอเมริกันเม็กซิกัน จำนวน 202 คน โดยกำหนดว่ากลุ่มตัวอย่างต้องแต่งงานแล้ว และมีบุตรที่อายุต่ำกว่า 18 ปี อย่างน้อย 1 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นในเขตเมืองและเขตชนบท (เขตเมือง คือ เมืองสต็อกตัน และเขตชนบท คือ หมู่บ้านริฟเวอร์แบงก์ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย) ผลการวิจัยสรุปว่า การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของชาวชนบทจะสูงมาก (โดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิง)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามีจุดด้อย ได้แก่ ด้านร่างกาย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้สึกอ่อนเพลีย ($\bar{X} = 3.15$) ด้านจิตใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีความรู้สึกโดดเดี่ยวและถูกทอดทิ้ง ($\bar{X} = 2.58$) ด้านสังคม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ขอรับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน ($\bar{X} = 3.25$) ด้านสิ่งแวดล้อม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 3.31$) ดังนั้นควรดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 เทศบาลตำบลสงเปลือย ควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพ จัดทำสถานที่ออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ

1.1.2. เทศบาลตำบลสงเปลือย ควรให้คำแนะนำ ปรีกษา ออกพบปะกับผู้สูงอายุ ให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาเพื่อเปลี่ยนทัศนคติให้มีความพอใจในความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ

1.1.3. เทศบาลตำบลสงเปลือย ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมวันครอบครัว สร้างโอกาสให้บุคคลในครอบครัวได้มีบทบาทต่อผู้สูงอายุ

1.1.4. เทศบาลตำบลสงเปลือย ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยทั้งในช่วงเทศกาลและช่วงเวลากลางคืน

1.2 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อาชีพ จำนวนบุตร หมู่บ้านที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีเพศ อาชีพ จำนวนบุตร หมู่บ้านที่อยู่อาศัย ที่แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ควรดำเนินการดังนี้

เทศบาลตำบลสงเปลือย ควรรักษามาตรฐานด้านการให้บริการด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ และควรส่งเสริมให้มีการให้บริการที่ดีขึ้น เป็นที่พึงพอใจของผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

1.3 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบประเด็นที่ควรดำเนินการ ดังนี้

1.3.1 ควรทำข้อตกลงกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ออกตรวจเยี่ยมสุขภาพของผู้สูงอายุและประชาชนทั่วไป โดยเทศบาลเป็นผู้สนับสนุนด้านทุนทรัพย์เพื่อเป็นการดูแลสุขภาพของประชาชนในเขตตำบลสงเปลือย

1.3.2 เทศบาลตำบลสงเปลือยควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้านต่าง ๆ

1.3.3. ควรมีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ทั้งภายในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้านหรือในช่วงเทศกาลสำคัญ ๆ ควรจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น จัดพิธีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ในเทศกาลสงกรานต์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลสงเปลือย อำเภอ นามน จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการให้บริการด้านคุณภาพชีวิตของเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอ นามน จังหวัดกาฬสินธุ์